

Učíme sa prídavné mená v piatom ročníku

Ak máte doma piatačku alebo piataka, je potrebné, aby sa v piatom ročníku naučili aj niekoľko základných informácií o prídavných menách.

V piatom ročníku by mali piatáci vedieť, že:

- prídavné mená sú ohybný slovný druh, pretože ich skloňujeme,
- vyjadrujeme nimi vlastnosti osôb, zvierat, vecí a javov,
- mali by vedieť odlišiť akostné a vzťahové prídavné mená,
- na akostné a vzťahové prídavné mená sa pýtame AKÝ? AKÁ? AKÉ?,
- mali by ich vedieť skloňovať,
- akostné prídavné mená by mali vedieť stupňovať,
- mali by vedieť odlišiť vzor pekný a cudzí.

Prídavné mená delíme na:

Akostné

Dajú sa stupňovať (mladý - mladší - najmladší): *mladý, starý, dobrý, zlý, pekný, múdry...*

Medzi akostné prídavné mená patria aj farby (zelený, biele...). Pri akostných môžeme tvoriť aj opozitá (antonymá): (*dobry - zly, malý - veľký*).

Vzťahové

Nedajú sa stupňovať, vyjadrujú vzťah, pôvod a sú odvodené od iných slovných druhov (od iných slov): *drevený, školská...*

- vzťahové prídavné meno **drevený** (stôl) sa vzťahuje na slovo drevo,
- vzťahové prídavné meno **školská** (jedáleň) sa vzťahuje na slovo škola.

Privlastňovacie

V piatom ročníku sa žiaci učia odlišiť len vzťahové a akostné prídavné mená.

Čo určujeme pri prídavných menách?

1. Rod

mužský, ženský, stredný

2. Číslo

jednotné (singulár), množné (plurál)

3. Pád

nominatív, genitív, datív, akuzatív, lokál, inštrumentál

nominatív (kto?čo?), genitív (koho?čoho?), datív (komu?čomu?), akuzatív (koho?čo?), lokál (o kom?čom?), inštrumentál (kým?čím?)

4. vzory

pekný, cudzí, matkin, otcov, páví

V piatom ročníku sa žiaci učia len vzor pekný a cudzí.

Vzory prídavných mien

PEKNÝ

Podľa tohto vzoru sa skloňujú akostné a vzťahové prídavné mená, ktoré majú tvarotvorný základ zakončený na tvrdú alebo obojakú spoluhlásku (nový, mladý...).

CUDZÍ

Podľa vzoru cudzí sa skloňujú akostné a vzťahové prídavné mená, ktoré majú tvarotvorný základ zakončený na mäkkú spoluhlásku (širší, krajší...).

Stupňovanie prídavných mien

1. pravidelné

1.stupeň -milý, sladký

2.stupeň -milší, sladší

3.stupeň -najmilší, najsladší

2. nepravidelné (dobrý, zlý, pekný, malý, veľký)

Pri tomto stupňovaní sa mení sa koreň slova (dobrý-lepší-najlepší, zlý-horší-najhorší, pekný-krajší-najkrajší).

pád – nominatív (kto?čo?), genitív (koho?čoho?), datív (komu?čomu?), akuzatív (koho?čo?), lokál (o kom?čom?), inštrumentál (kým?čím?)

Cvičenia pre deti

V dnešných cvičeniach pre deti sa zameriame na odlišenie akostných a vzťahových prídavných mien, ich charakteristiku a na ich stupňovanie. V ďalších pracovných listoch si budete môcť s deťmi precvičiť vzory a pravopis prídavných mien.

1. Do poučky správne doplň druh prídavných mien.

.....prídavné mená stupňujeme, majú svoj protiklad (antonymum, opozitum).

.....prídavné mená nestupňujeme, nemajú svoj protiklad, sú odvodené od iných slov.

Do skupiny.....prídavných mien patria aj farby, napríklad červená.

..... a ..... prídavné mená skloňujeme podľa vzorov cudzí a pekný.

2. Doplň do tabuľky chýbajúce stupne prídavných mien.

1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň
presný		presnejší
	lenivejší	
		najmúdrejšia
dobry	lepši	
pekný		najkrajši
zlá	horšia	
	sviežejši	
chladné		
	ostrejšia	
		najveselši

3. Z podstatných mien v zátvorke utvor prídavné mená.

(hora) štítý ..... (leto) ráno.....

(sviežosť) vzduch..... (škola) poriadok.....

(máj) dážď..... (mobil) aplikácie.....

Napíš, aký druh prídavných mien si utvoril(a)? _____

4. Urč druh prídavného mena v slovných spojeniach.

malinový koláč		modré oči	
narodeninová oslava		ťažká úloha	
dobry človek		hlboký tanier	
milý psík		dopravná hliadka	
Vlasový balzam		Počítačová hra	

5. Utor antonymá.

dobry ..... , tvrdý ..... , matný .....

hrubý ..... , veľký ..... , veselý .....

Napíš, aký druh prídavných mien si utvoril(a)? _____

6. Označ v tabuľke krížikom, či je prídavné meno akostné alebo vzťahové a pri vzťahových prídavných menách napíš podstatné meno, z ktorého je utvorené.

	Prídavné meno	Akostné	Vzťahové	Podstatné meno
1.	jahodový			
2.	malý			
3.	kamenný			
4.	veselý			
5.	široký			
6.	presný			
7.	hlúpy			
8.	týždenný			
9.	zelený			
10.	kožený			

7. Podčiarkni v slovných spojeniach len akostné prídavné mená.

silný vietor, tmavá komora, večerný program, výchovný koncert, dobré dieťa, čistý byt, detský park, studený dážď, mäkký koláč, horký nápoj, kožené tenisky

Kľúč správnych odpovedí pre rodičov

1. Do poučky správne doplň druh prídavných mien.

AKOSTNÉ prídavné mená stupňujeme, majú svoj protiklad (antonymum, opozitum).

VZŤAHOVÉ prídavné mená nestupňujeme, nemajú svoj protiklad, sú

odvodené od iných slov.

Do skupiny **akostných prídavných mien** prídavných mien patria aj farby, napríklad červená.

Akostné a vzťahové prídavné mená skloňujeme podľa vzorov cudzí a pekný.

2. Doplň do tabuľky chýbajúce stupne prídavných mien.

1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň
presný	presnejší	presnejší
lenivý	lenivejší	najlenivejší
múdra	múdrejšia	najmúdrejšia
dobrý	lepší	najlepší
pekný	krajší	najkrajší
zlá	horšia	najhoršia
svieži	sviežejší	najsviežejší
chladné	chladnejšie	najchladnejšie
ostrá	ostrejšia	najostrejšia
veselý	veselší	najveselší

3. Z podstatných mien v zátvorke utvor prídavné mená.

(hora) štíty **horské**   (leto) ráno **letné**

(sviežosť) vzduch **svieži**   (škola) poriadok **školský**

(máj) dážď **májový**   (mobil) aplikácie **mobilné**

Napiš, aký druh prídavných mien si utvoril(a)? VZŤAHOVÉ

4. Urč druh prídavného mena v slovných spojeniach.

malinový koláč	vzťahové	modré oči	akostné
narodeninová oslava	vzťahové	ťažká úloha	akostné
dobry človek	akostné	hlboký tanier	akostné
milý psík	akostné	dopravná hliadka	vzťahové
vlasový balzam	vzťahové	počítačová hra	vzťahové

5. Utor antonymá.

Dobry - **zlý**, tvrdý - **mäkký**, matný - **lesklý**,

Hrubý - **tenký**, veľký - **malý**, veselý - **smutný** .

Napiš, aký druh prídavných mien si utvoril(a)? AKOSTNÉ

6. Označ v tabulke krížikom, či je prídavné meno akostné alebo vzťahové a pri vzťahových prídavných menách napiš podstatné meno, z ktorého je utvorené.

	Prídavné meno	Akostné	Vzťahové	Podstatné meno
1.	jahodový		X	jahoda
2.	malý			
3.	kamenný		X	kameň
4.	veselý			
5.	široký			
6.	presný			
7.	hlúpy			
8.	týždenný		X	týždeň
9.	zelený			
10.	kožený		X	koža

---

7. Podčiarkni v slovných spojeniach len akostné prídavné mená.

silný vietor, **tmavá** komora, večerný program, výchovný koncert, **dobré** dieťa, **čistý** byt, detský park, **studený** dážď, **mäkký** koláč, **horký** nápoj, kožené tenisky